

Pericopa Ki Teṭe - Soarta unei femei frumoase după Tora [anul 5779]

Printre legile cu privire la comportamentul în caz de război din această pericopă descoperim o lege care stabilește cum se decide soarta unei femei frumoase, care a fost luată prizonieră. În traducerea mea din originalul ebraic al Torei, textul precizează amănunți:

"Poate că printre cei prinși prizonieri vei vedea o femeie frumoasă și vei dori s-o iei de nevastă. O vei aduce înăuntrul casei tale și ea își va rade capul și își va face unghiile. O să-și lepede rochia de prizonieră, o să stea în casa ta, o să-i plângă pe tatăl și pe mama ei o lună de zile și după aceea o să te duci la ea, o să te culci cu ea și ea o să-ți devină nevastă." (Deuteronom 21:11-13).

Textul de mai sus naște, la rândul său o serie de întrebări pe care merită să le punem și să le găsim răspunsurile deloc simplu, după cum vom vedea, de descoperit. Iată câteva din aceste întrebări și unele răspunsuri.

Ce înseamnă expresia: "Și-a făcut unghiile"?

De ce trebuie ca femeia să-și facă unghiile? Marele traducător în limba aramaică a Torei, Onkelos, traduce "*Își crește unghiile*." Așa explică și toți marii comentatori evrei și la fel și Midraș Sifri Devarim: "*Își crește unghiile ca să se urâtească*". Explicația asta se potrivește cu comentariul lui Rabi Akiva potrivit căruia Tora nu acceptă căsătoria între o prizonieră de război și un fiu al poporului Israelului.

Dar noi nu putem să vedem în asta doar un comentariu și o explicație. Este mai mult de discutat aici și vom începe cu povestea lui Mefiboșet, nepotul regelui Saul și fiul lui Ionatan:

"Nu și-a făcut picioarele și nu și-a făcut nici barba" (2Samuel 19:24).

Aici este clar că este vorba despre tăierea unghiilor și a bărbii și nu despre creștere, adică despre înfrumusețare și nu de urățire. La această înțelegere ne ajută și faptul că "făcutul unghiilor" este amintit chiar lângă raderea capului, adică, în ambele cazuri este vorba despre tăiere. O dispută despre subiectul ăsta avem în Talmud, tractatul Levamot, 48:b între Rabi Eliezer și Rabi Akiva. Și în traducerile creștine (Septuaginta, Vulgata, Neofiti) inclusiv în românește este tradus "tăiere". Disputa apare în textul ebraic original.

Sunt comentatori care spun că părul și unghiile simbolizează personalitatea omului. Orice modificare care intervine în modul lor de prezentare dezvăluie dorința de abandonare a unei identități din trecut și schimbarea cu una nouă. De aici putem înțelege că această regulă încearcă să apere onoarea și integritatea femeii.

Care este semnificația expresiei "Și-a ras capul" ?

Această expresie ridică și ea multe probleme. Cunoaștem din Tanach legătura între haine și doliu (Geneza 38:14, 2Samuel 14:2) și la fel între unghii și doliu (Mefiboșet când David a fost exilat din Ierusalaim/Ierusalim în timpul

revoltei lui Avşalom). Dar între tăiatul părului și doliu nu este nici o legătură. Din contră, în doliu se lasă părul să crească și nu se taie. Așa că cel mai logic este să acceptăm ca explicație a acestui comportament pe cea amintită mai sus și anume dorința de debarasare de trecut și achiziția unei identități noi.

Sunt și alții care cred că tăierea părului are o legătură cu probleme de purificare și curățare.

Ce înseamnă "să-și dea jos rochia de prizonieră"?

În privința "rochiei de prizonieră" există o controversă între comentatori.

Să fie, oare, vorba despre o haină pe care o purta în momentul în care a fost luată ca prizonieră sau este haina pe care o va purta în timpul prizonieratului?

Unii consideră că este vorba de o rochie specială pentru prizonieri, un fel de uniforme de închisoare, un fel de zeghe, pentru a-i diferenția de restul populației, liberă. Despre schimbarea hainelor mai avem o referință în Tanach, de exemplu Iosef, când trebuie să apară în fața faraonului își schimbă repede hainele (Geneza 41:14). La fel și Iehoyachin/Ioiachin, regele Iehuda, după ce e eliberat din închisoare după 37 de ani de stat acolo, babilonienii îi schimbă hainele (2Regi 25:27-30).

Alții explică că este vorba despre hainele pe care le purta când a fost prinsă, haine în care încerca să-i seducă pe cei care au prins-o, ca să-i convertească. Rași spune: "Ele (hainele) sunt frumoase pentru că fetele altor națiuni (goyim) se înfrumusețează ca să-i facă să păcătuiască pe alții." Explicația asta este după Midrașul Sifri Devarim și după părerea lui Rabi Akiva. În consecință, femeia inamică prezentată aici nu este o victimă, ci o femeie rău intenționată, despre care ne vorbește autorul Proverbelor 7:5-12 „să te ferească de o femeie străină, străina a cărei cuvinte te lingușesc”.

Ultima întrebare privește expresia "O lună de zile"

De ce cel care o ține pe prizonieră trebuie să aștepte o lună până când se va căsători cu ea? Una dintre explicațiile mai puțin acceptate pentru o lună de zile este că bărbatul așteaptă să vadă dacă femeia nu este gravidă. Alții explică că o lună este perioada de doliu și femeia, din cauză că nu-i mai vedea pe părinți, se comportă de parcă aceștia ar fi murit. Problema este că perioada de doliu în timpul Tanachului nu ținea o lună, ci o zi, o săptămână sau "multe zile", după cum apare în foarte multe părți în Tanach.

Ca un rezumat al legii femeii frumoase, putem spune că ea nu este dată ca să îndepărtăm poporul evreu de celelalte națiuni, ci este un fel de îndreptar practic de educare a soldatului israelian în război. Tora ne învață faptul că și în condiții de război trebuie să ne abținem de la fapte imorale și să cinstim curajul și dreptatea, dar și să avem tăria abținerii de la a umili adversarii. Acest comportament este cel compatibil cu toate legile de război din Deuteronom, (de exemplu capitolele 20, asediul unui oraș și 23, comportament în tabără).

În afară de acestea, mai putem înțelege de ce referința este aici tocmai la o prizonieră frumoasă. Ca și în cazul lui Rut și aici este vorba despre o străină care în împrejurări diferite vrea să se alăture poporului evreu prin intermediul unui bărbat. Dar pe când lui Rut nu i-a fost deloc ușor să facă asta (nu ni se spune nimic de frumusețea ei), pentru o prizonieră de război frumoasă este cu mult mai ușor, fiindcă bărbatii ar face orice s-o aibă.